

Parlamentul
Republicii Moldova

DBY-07 nr. 591
20 noiembrie 2023

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea integrității și funcționalității pieței energiei electrice) (nr. 400 din 10.11.2023)

Examinând proiectul de lege menționat în titlu, prin prisma prevederilor art. 54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996 și ale Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, Direcția generală juridică expune următoarele considerente.

I. Obiecții de ordin general

1. Proiectul de lege a fost înaintat de către Guvern, fapt ce corespunde prevederilor art. 73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Prin natura relațiilor sociale reglementate, proiectul de lege se înscrie în categoria legilor organice, adoptarea cărora ține de competența exclusivă a Parlamentului, fiind astfel în concordanță cu prevederile art. 66 și art. 72 din Constituție.

3. Proiectul de lege a fost elaborat în vederea transunerii Regulamentului (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, propunând a fi instituite modificări în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018.

4. Conform notei informative la proiect, prin operarea modificărilor în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică se urmărește scopul de a garanta încrederea consumatorilor și altor participanți la piață în integritatea pieței energiei electrice, că prețurile fixate pe piețele angro de energie reflectă interacțiunea echilibrată și competitivă dintre cerere și ofertă, și că nu se pot realiza profituri prin abuz de piață.

Totodată, se propun a fi stabilite sancțiunile pasibile de a fi aplicate pentru nerespectarea, încălcarea de către participanții la piața energiei electrice, a prevederilor ce țin de integritatea și transparența pieței energiei electrice, cu respectarea principiului proporționalității sancțiunilor în raport cu gravitatea faptei comise.

5. Din punct de vedere al dreptului european, prin prisma obiectului de reglementare, prezentul proiect de act normativ se circumscrie reglementărilor statuate la nivelul UE, subsumate Politicii energetice europene, pe segmentul legislativ al Energiei electrice (Capitolul 15), fapt constatat în Declarația de Compatibilitate, întocmită de Centrul de armonizare a legislației nr. 31/02-126-8341 din 7 august 2023.

6. Proiectul de lege este însoțit de avizele autorităților responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect, respectându-se astfel, cerința stabilită la articolele 25, 32 și 35 din Legea nr. 100/2017.

II. Privitor la concordanța proiectului de lege prevederilor legislative și respectării normelor de tehnică legislativă

1. Art. I, modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică

1) Art. 2:

- lit. a), privitor la substituirea cuvântului „*procură*” cu cuvântul „*cumpără*”, urmează de revăzut dacă nu necesită a fi modificate și alte articole, care utilizează termenul respectiv (a se vedea, art. 2 noțiunile „consumator angro”, „consumator casnic”, „consumator eligibil”, „consumator final”, „consumator noncasnic”, „consumator noncasnic comercial”, „consumator noncasnic necomercial”, „furnizor central de energie electrică”, art.7, alin. (3) lit. e), art. 30 alin. (6) și (10), art. 43 alin. (3) și (4), art. 50 alin. (7), art. 51 alin. (2) lit. a), art. 68 alin. (8) și (8¹), art. 81 alin. (3) lit. e) și h), art. 82 alin. (2) lit. c) și alin. (8), art. 83 alin. (1), (3), (7), art. 84 alin. (8) și (11), art. 87 alin. (3) lit. a) prima liniuță, art. 96 alin. (4) și (14)). În situația de referință, sugerăm substituirea cuvântului „*procură*” la orice formă gramaticală cu cuvântul „*cumpără*” la formă gramaticală corespunzătoare;

- lit. c), la noțiunea „*piață a energiei electrice pe parcursul zilei*”, dat fiind că art. 78 din Lege reglementează „*piața angro a energiei electrice*”, recomandăm substituirea cuvintelor „*piață angro*” cu cuvintele „*piața angro a energiei electrice*”. Obiecție valabilă pe tot cuprinsul proiectului de lege;

- la noțiunea „*produse energetice angro*”, subalin. 1) și 2), precum și alte articole din proiect, se utilizează formula „*în țările care sunt parte a Comunității Energetice*”.

Conform noțiunii „*parte a Comunității Energetice*” redată la art. 2 din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, aceasta semnifică ca fiind „**partea semnatară a Tratatului Comunității Energetice, precum și Uniunea Europeană și statele sale membre**”.

În partea ce ține de utilizarea noțiunii respective, dorim să accentuăm asupra faptului, că prin proiectul de lege nr. 389/2023, la noțiunea „*parte a Comunității Energetice*” din cuprinsul art. 2 la Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, cuvintele „**precum și Uniunea Europeană și statele membre**” au fost propuse a fi excluse.

Prin proiectul de lege supus avizării, această noțiune nu a fost propusă spre modificare. În situația creată, sugerăm a se revedea, dacă nu trebuie amendată

noțiunea „parte a Comunității Energetice” și în cuprinsul Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, care face parte din legile sectoriale din domeniul energetic.

2) Art. 3 alin. (2) lit. d¹):

- cu referire la utilizarea textului „participanților la piața angro a energiei electrice” relevăm, că art. 2 din Lege definește noțiunea „*participant la piața energiei electrice*” prin care se subînțelege orice persoană fizică sau persoană juridică care vinde sau procură energie electrică pe piața energiei electrice în conformitate cu prevederile prezentei legi și cu Regulile pieței energiei electrice.

În același timp, pct. 7 al art. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 definește noțiunea de „participant la piață” ca fiind *orice persoană, inclusiv operatori de sisteme de transport, care se angajează în tranzacții, inclusiv prin plasarea de ordine de tranzacționare pe una sau mai multe piețe angro de energie*.

În contextul în care se propune a fi instituit termenul „participanți la piața angro a energiei electrice”, precum și „Registrul participanților la piața angro a energiei electrice” (art. 84¹ din proiect), pentru a fi în acord cu reglementările actului comunitar transpus, sugerăm definirea noțiunii „*participant la piața angro a energiei electrice*” în art. 2 din Lege;

- pentru precizia normei, cuvintele „în condițiile stabilite în prezenta lege” urmează a fi însoțite de articolele la care se face referință.

3) Art. 7 alin. (2):

- **lit. a)**, pentru a fi în acord cu norma propusă la art. 85¹, sugerăm substituirea cuvintelor „a prețurilor reglementate” cu cuvintele „a prețurilor și după caz a cantităților”;

- **lit. b)**, în partea ce ține de încadrarea textului modificator în conținutul lit. d), întrucât alin. (2) stabilește care sunt atribuțiile Agenției în domeniul de reglementare a prețurilor și a tarifelor, sugerăm ca norma propusă în completare să constituie o normă distinctă prin completarea alin. (2) cu lit. n).

4) Art. 9:

- **alin. (4)**, pentru claritatea normei, urmează a se concretiza, din ce moment va curge termenul de 120 de zile și ce fel de zile ”calendaristice” sau ”lucrătoare”;

- **alin. (5²)**, pentru un spor de precizie normativă, după textul „95²” sugerăm a fi introduse cuvintele „*din prezenta lege*”.

5) Art. 12 alin. (9), cu referire la stabilirea termenului de eliberare a licenței pentru operarea pieței energiei electrice „*până la 10 ani în conformitate cu art. 82¹ alin. (3)*”, relevăm, că alineatul la care se face trimitere nu prevede un termen concret de eliberare a acesteia. Alin. (2) al art. 82¹ doar prevede că „Agenția eliberează operatorului desemnat licență pentru operarea pieței energiei electrice”. Urmează a se revedea termenul de eliberare a licenței respective.

6) Art. 15 alin. (1²), pentru a fi în acord cu terminologia utilizată în Lege, cuvintele „și de ultimă opțiune” propunem a fi substituite cu cuvintele „și furnizorului de ultimă opțiune”.

7) Art. 21:

- alin. (1), întrucât legea operează cu termenii „prestare a serviciilor de sistem” și „prestare a serviciilor de echilibrare”, cuvântul „furnizării” recomandăm a fi substituit cu cuvântul „prestării”;

- alin. (5), pentru a fi în acord cu terminologia propusă la alin. (5¹), cuvintele „care urmează să fie acoperite de ofertă” din conținutul alin. (5) recomandăm a fi substituite cu cuvintele „oferite prin ofertă”.

8) Art. 63 alin. (3¹), pentru un spor de rigoare normativă, cuvântul „contract” sugerăm a fi substituit cu cuvintele „contract de furnizare a energiei electrice”.

9) Art. 78:

a) cu titlu de ordin general, menționăm că reglementările propuse la acest articol constituie o preluare a unor norme din conținutul actual al art. 78, precum și a normelor conținute la alin. (2) și (3) al art. 79. În situația creată, dacă se dorește ca aceste prevederi să fie reglementate într-un singur articol, urmează ca alin. (2) și (3) al art. 79 din Lege să fie excluse, în caz contrar, va fi o dublare de reglementare;

b) la alin. (5), în partea ce ține de păstrarea informației și a documentelor cu privire la tranzacțiile efectuate pe piața angro a energiei electrice, în corelare cu art. 74 alin. (1) din Lege, sugerăm a fi analizată propunerea ce ține de prezentarea informației și a documentelor respective, la solicitare, autorităților strict determinate.

10) Art. 80:

- **alin. (1)**, potrivit enunțului doi din acest alineat, „pe piețele organizate de energie electrică, *prețurile se formează în baza cererii și a ofertei*, ca rezultat al unor mecanisme concurențiale”. După modificarea propusă se prezumă, că *prețurile se vor forma, de regulă, în baza cererii și ofertei*, iar prin formularea „de regulă” se va subînțelege, că vor exista și alte modalități de formare a prețurilor. Sub acest aspect, sugerăm revederea propunerii înaintate.

- **alin. (1¹)**, pentru precizia normei, după cuvintele „*mecanisme reglementate de achiziționare*” se vor introduce cuvintele „*a energiei electrice*”.

11) Art. 82¹:

1. Obiecție de ordin general. După cum rezultă din conținutul articolului, acesta va reglementa 2 ipoteze juridice:

- desemnarea de către Guvern a operatorului pieței energiei electrice care și-a exprimat intenția de a organiza piețe organizate de energie electrică;

- desemnarea de către Agenție a Operatorului Pieței Energiei Electrice, căruia îi va fi atribuită sarcina de realizare a cuplării internaționale a pieței pentru ziua următoare și a pieței pe parcursul zilei pentru o perioadă inițială de 4 ani.

Pentru ambele categorii de subiecți, articolul impune respectarea unor cerințe pentru a fi desemnați în calitate de „operator al pieței energiei electrice” (alin. (1)) și „Operator al Pieței Energiei Electrice” (alin. (3)).

Dacă să ne referim la denumirea subiecților vizați, după atribuțiile acestora se poate deduce că vor fi subiecți distincți, însă după cum este prevăzut în denumirea articolului, acesta va reglementa doar calitatea „operatorului pieței energiei electrice”. Pe motiv, că acest articol va reglementa ambele categorii de subiecți, iar în denumirea acestuia se face referință doar la unul din ei, sugerăm divizarea articolului 82¹ în 2 articole separate care vor reglementa distinct desemnarea „operatorului pieței energiei electrice” și a „Operatorului Pieței Energiei Electrice”.

În același timp, din considerentul că subiecții vizați poartă aceeași denumire, cu mica deosebire în expunerea cu majusculă a unuia dintre aceștia, sugerăm reexaminarea posibilității existenței unei diferențieri în expunerea denumirii operatorului reieșind din sarcinile/funcții pentru care va fi desemnat.

2. Alin. (1):

a) partea introductivă, potrivit normei propuse la acest alineat, *Guvernul va desemna operatorul pieței energiei electrice*. Relevăm, că norma propusă în instituire deja se cuprinde la art. 82 alin. (1) enunțul al doilea, care dispune că „*Operatorul pieței energiei electrice este întreprindere separată juridic de orice întreprindere electroenergetică, este desemnat de Guvern...*”.

Astfel, pentru evitarea dublărilor de reglementare, se va revedea propunerea înaintată în corelare art. 82 alin. (1) din Lege;

- potrivit redacției alin.(1) din art. 82¹, Guvernul va desemna operatorul pieței energiei electrice dintre agenții economici care și-au exprimat intenția de a organiza piețe organizate de energie electrică, în baza anumitor criterii, printre care se regăsește:

- **să fie filială înregistrată în Republica Moldova** a unui operator desemnat al pieței energiei electrice dintr-o țară membră a Uniunii Europene sau a Comunității Energetice.

Privitor la propunerea ce se referă la faptul, că agentul economic trebuie să fie „filială înregistrată în Republica Moldova”, menționăm, că potrivit noțiunii „operator al pieței energiei electrice”, acesta este definit ca o *întreprindere electroenergetică* titular de licență pentru operarea pieței energiei electrice, iar conform noțiunii „*întreprindere electroenergetică*” *aceasta poate fi recunoscută orice persoană fizică sau persoană juridică, înregistrată în modul stabilit în Republica Moldova*.

Cât privește înregistrarea de stat a persoanelor juridice, prin Legea nr. 133/2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative, în textul Legii nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, textul „filială și reprezentanță” a fost substituit cu cuvântul „sucursală”. Astfel, potrivit art. 3 din Legea nr. 220/2007, *se supun înregistrării de stat persoanele juridice, sucursalele acestora*.

Făcând referință la reglementările persoanei juridice consacrate în Codul civil, în corespundere cu art. 240 alin. (1) și (3), sucursala este o subdiviziune separată a persoanei juridice, situată în afara sediului acesteia, care are aparența permanenței, propria conducere și dotarea materială necesară pentru a desfășura o parte sau toate activitățile persoanei juridice. Sucursala nu este persoană juridică. Sucursala funcționează conform propriului regulament, aprobat de organul care a hotărât instituirea ei.

Cât privește sucursala persoanei juridice străine în Republica Moldova, potrivit art. 241 alin. (1) din Codul civil, înainte ca o persoană juridică constituită într-un alt stat (persoana juridică străină) să desfășoare în nume propriu activitate în Republica Moldova printr-o sucursală în sensul art. 240 alin.(1), aceasta trebuie să înregistreze sucursala în registrul de publicitate al persoanelor juridice al Republicii Moldova dacă legea nu prevede un alt registru de publicitate al Republicii Moldova.

În baza acestor reglementări, deducem concluzia, că se supune înregistrării de stat „sucursala”, termenul „filiala” fiind consacrat juridic până la modernizarea Codului civil. În cazul în care intenția autorilor a fost de a desemna un operator al pieței energiei electrice dintr-o țară membră a Uniunii Europene, iar potrivit legislației acesteia, în calitate de o subdiviziune separată a persoanei juridice poate fi creată o „filială”, atunci lit. a) urmează a fi revăzută, astfel încât să nu contravină prevederile actelor normative invocate, precum și să coincidă scopului urmărit prin adoptarea soluțiilor legislative propuse;

b) la lit. b) și c), pentru precizia normelor, recomandăm a fi revăzut termenul „operatorul proprietar”.

3. Alin. (4), dat fiind că cerințele de desemnare a operatorului sunt prevăzute la alin. (3), cuvintele „de legislație” propunem a fi substituite cu cuvintele „la alin. (3)”.

12) Art. 84¹:

- alin. (1), întrucât potrivit acestui articol Registrul va fi denumit „Registrul participanților la piața angro a energiei electrice”, pe tot cuprinsul proiectului de lege se va invoca denumirea completă a acestuia;

- alin. (2), privitor la invocarea derogării de la Legea nr. 71/2007 cu privire la registre, întrucât art. 1 din Lege instituie obiectul de reglementare și sfera de aplicare a Legii, iar Legea în ansamblu reglementează toate momentele ce țin de instituirea, înregistrarea, ținerea, reorganizarea și lichidarea registrelor, sugerăm excluderea trimiterii la art. 1 din Legea nr. 71/2007.

13) Art. 85¹:

a) alin. (1), pentru a fi în unison cu terminologia propusă la art. 80 alin. (1¹), cuvântul „achiziție” recomandăm a fi substituit cu cuvintele „*mecanisme reglementate de achiziționare a*”;

b) alin. (2), în scopul unificării terminologiei utilizate pe tot cuprinsul legii, cuvintele „sau de serviciu” sugerăm a fi substituite cu cuvintele „*furnizor de servicii de echilibrare sau de servicii de sistem*”.

14) Art. 85³ alin. (3), cu referire la trimiterea făcută la „art. 97¹ alin. (1) lit. b)”, atenționăm, că aceasta este invocată greșit, fiind, astfel necesară substituirea textului respectiv cu textul „art. 85² alin. (1) lit. b)”.

15) **Art. 85⁶ alin. (4)**, privitor la invocarea „*art. 8 alin. (1) lit. a), b) și c)*”, relevăm, că atribuția Agenției de a efectua controale și de a iniția investigații este prevăzută la lit. j) și k) al acestui alineat, pentru care motiv, propunem substituirea textului respectiv cu textul „*art. 8 alin. (1) lit. j) și k)*”.

2) **Art. III**, întrucât potrivit proiectului de lege Agenția urmează să aprobe acte normative pentru implementare prevederilor legii, sugerăm completarea Articolului cu un nou alineat, care ar împuternici Agenția, ca într-o anumită perioadă de timp, să aducă actele sale normative de reglementare în concordanță cu legea, de asemenea să elaboreze, să publice și să pună în aplicare actele normative de reglementare noi prevăzute de lege.

În concluzie, proiectul de lege poate fi supus examinării în cadrul ședințelor plenare cu luarea în considerare a obiecțiilor și sugestiilor prezentului aviz.

**Ion Creangă,
Șef Direcție generală**

Ex: I. Băieșu
Tel: 551